

operations of the enterprise]. *Prychornomorski ekonomichni studii – Black Sea Economic Studies*, 69, 132–138. Retrieved from <http://bses.in.ua> [in Ukrainian].

18. SAP Insights. (2025). *ERP Systems and International Financial Management*. Retrieved from <https://www.sap.com/insights>

Яцюк Олег Вікторович, аспірант кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет, м. Харків; ORCID: 0009-0007-4939-1662

Yatsiuk Oleh, Postgraduate Student of the Department of Accounting, Auditing and Taxation, State Biotechnological University, Kharkiv; ORCID: 0009-0007-4939-1662

Отримано: 03.04.2026. Прийнято: 15.04.2026. Опубліковано: 20.05.2026.

УДК 657.1:339.9

DOI <https://doi.org/10.31359/2312.394X.2026.39.1.140>

СТРУКТУРНО-ФУНКЦІОНАЛЬНА МОДЕЛЬ ІНТЕГРОВАНОГО ОБЛІКУ ТА ЗВІТНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

О.М. Ляпун

У статті виокремлено нормативний, стратегічно-процесний, цифровий, обліково-звітний і контрольний контури; описано потоки формування ключових показників, правила якості даних, валідації та прозорості, а також вимоги до аудиторських доказів. Запропоновано інтеграцію облікових процедур, управління даними та контролю в цикл «дані – контроль – звітність» із відтворюваними розрахунками. Модель придатна для регламентування управління даними, налаштування контрольного середовища та підготовки доказів для задоволення.

Ключові слова: модель, інтегрований облік, інтегрована звітність, інформаційна система управління, управління даними.

STRUCTURAL AND FUNCTIONAL MODEL OF INTEGRATED ACCOUNTING AND CORPORATE REPORTING OF AN ENTERPRISE

A. Liapun

The paper substantiates a structural and functional model of integrated accounting and corporate reporting intended for implementation within an enterprise management information system. The relevance is driven by the convergence of Ukrainian accounting regulation with European requirements for sustainability

reporting and assurance, which increases expectations regarding consistency, verifiability, comparability and timely availability of both financial and sustainability disclosures. The purpose is to translate external requirements into internal data rules, calculation procedures and control activities that ensure end-to-end traceability of indicators from primary business events to final disclosures. The study applies a systems approach, structural-logical modelling and comparative analysis of regulatory and standard requirements to define model contours, information artefacts and process interfaces. The proposed model comprises interconnected regulatory, strategy-process, data, digital, accounting-reporting and control contours. The strategy-process contour formalises the linkage between business model, objectives, risks and key indicators, including the documentation of double materiality assessment results, risk registers and responsibility assignment. The data contour specifies a unified glossary, metadata and master data management rules, source system mapping, and a controlled taxonomy for reporting tags; it also defines change management procedures, versioning and approval workflows for indicator methodologies. The digital contour describes integration mechanisms between operational systems, accounting modules and analytics layers, as well as role-based access control and segregation of duties for data creation, validation and approval. The accounting-reporting contour aligns accounting entries, management calculations and sustainability metrics through reconciliation points and consolidation procedures, enabling consistent reporting across periods and organizational units. The control contour introduces a control matrix with preventive and detective controls, thresholds, exception handling, and logging requirements.

Keywords: *model, integrated accounting, integrated reporting, management information system, data governance, traceability, sustainability reporting, assurance readiness.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Інтеграційні процеси та зближення українського регуляторного поля з європейським поступово трансформують корпоративну звітність у поєднання фінансових і нефінансових складових звітності, орієнтованих на відображення створення цінності, впливу показників, ризиків і можливостей сталого розвитку. Нормативну основу ведення бухгалтерського обліку та подання фінансової звітності в Україні визначено Законом України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» [1]. Директива щодо корпоративної звітності зі сталого розвитку (CSRD) та Європейські стандарти звітності зі сталого розвитку (ESRS) підвищують рівень деталізації нефінансових складових звітності і встановлюють посилені вимоги до обґрунтованості та верифікованості даних [2, 3]. Паралельно стандарти IFRS S1–S2 формують глобальну рамку щодо розкриття інформації у звітності, пов'язаної зі сталим розвитком, із фокусом на потребах інвесторів [4, 5]. За цих умов актуалізується запровадження

інтегрованого підходу, що поєднує методичні процедури обліку, механізми управління даними та цифрові контури інформаційної системи управління підприємством і забезпечує прозорість визначення показників від первинного факту господарської діяльності до звітності.

Водночас у практиці підприємств фінансовий і нефінансовий контури нерідко функціонують роз'єднано: показники екологічних, соціальних та управлінських аспектів формуються поза обліковим середовищем, характеризуються неоднорідністю визначень, відмінностями в періодичності та методах оцінювання, а контрольні процедури не інтегровані в єдине контрольне середовище внутрішнього контролю та внутрішнього аудиту. Це зумовлює дефіцит прозорості у процедурах розрахунку показників, обмежує можливість формування належних аудиторських доказів і ускладнює забезпечення вимог щодо запевнення за стандартами ISSA 5000 [6].

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика інтегрованого обліку й звітності розвивається на перетині досліджень з інтегрованою звітністю, цифровізації звітних процесів та нормативної конвергенції. Огляд еволюції законодавства ЄС щодо звітності зі сталого розвитку та його впливу на порівнюваність і надійність інформації, що розкривається у звітності подано в сучасних європейських дослідженнях [7, 8].

Питання цифровізації процесів підготовки звітності та впливу автоматизації на якість звітної інформації висвітлено у праці S. Pizzi, G. Mastroleo, A. Venturelli та F. Caputo [9], яка досліджує концептуальні засади цифрової трансформації процесів формування звітності та роль автоматизованих систем у забезпеченні прозорості, порівнюваності й оперативності корпоративних звітів.

Українські дослідження акцентують увагу на проблемах впровадження інтегрованого звітування, зокрема методичних обмеженості інформаційної бази та потребі у стандартизації визначень. Так, Я. Серпенінова та І. Макаренко [13] досліджують перспективи розвитку інтегрованої звітності в контексті сталого розвитку, а С.Ф. Голов [14] аналізує трансформацію системи бухгалтерського обліку та звітності України в умовах євроінтеграційних процесів. Практико-орієнтовані аспекти імплементації ESRS та адаптації національних підходів до вимог європейського регулювання розглядаються у працях К. В. Безверхого [15], тоді як питання розкриття екологічних аспектів у нефінансовій звітності державних підприємств України досліджуються А. Озеран та Р. Коршикова [12].

Водночас недостатньо опрацьованими залишаються питання організаційно-методичної інтеграції бухгалтерського обліку, показників

сталого розвитку та цифрових контурів у межах інформаційної системи управління підприємством із формалізованими потоками даних, контрольними процедурами та механізмами прозорого формування звітних показників. Це зумовлює необхідність подальшого розвитку структурно-функціональних моделей інтегрованого обліку та звітності підприємств.

Метою статті є обґрунтування та розроблення структурно-функціональної моделі інтегрованого обліку та звітності підприємства, придатної для впровадження в інформаційній системі управління підприємством.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтегрований облік у контексті даної статті трактується як організаційно-методична система, яка забезпечує єдині визначення, правила вимірювання, джерела даних і контрольні процедури для фінансових та нефінансових показників у межах інформаційної системи управління підприємством. Ключовою особливістю є «інтегроване мислення» та орієнтація на створення цінності у коротко-, середньо- та довгостроковому горизонті, що відповідає підходам Рамкової концепції інтегрованої звітності [7] і розширеним вимогам ERSR щодо подвійної суттєвості [3, 11].

Далі систематизовано взаємопов'язані контури моделі та їх характеристику у розрізі рівнів і компонентів (табл. 1).

Структурно-функціональна модель інтегрованого обліку та звітності представлена як сукупність взаємопов'язаних контурів:

- нормативний (вимоги законодавства та стандартів);
- стратегічно-процесний (бізнес-модель, цілі, ризики, ключові показники результативності);
- контур даних (первинні факти, довідники, метадані, правила якості);
- цифровий (система планування ресурсів підприємства, інтеграційний шар, сховище даних, управління основними даними, аналітичні інструменти);
- обліково-звітний (фінансова, управлінська та нефінансова звітність);
- контрольний (внутрішній контроль, внутрішній аудит, запевнення) [6, 9, 10].

Таблиця 1 – Структурні контури моделі інтегрованого обліку та звітності підприємства

Контур	Функції	Компоненти	Ключові дані	ІТ-реалізація
Нормативний	трансляція вимог у правила	матриця вимог; політики	норми, суттєвість	реєстр вимог; система управління ризиками
Стратегічно-процесний	цілі, бізнес-модель, впливи, ризики та можливості	карта стратегії; ризики	цілі; ризики; ключові показники результативності	управління бізнес-процесами; цілі та ключові результати
Контур даних	визначення, якість, метадані	словник термінів; ключові показники результативності	довідники; екологічні, соціальні та управлінські дані	управління основними даними; каталог даних
Цифровий	інтеграція та обробка	прозорість формування показника; процеси перетворення та завантаження даних	транзакції; журнали	інтерфейс прикладного програмування; сховище даних
Обліково-звітний	розрахунок і розкриття інформації у звітності	облікова політика; шаблони	проводки; показники	система планування ресурсів; стандартизований формат електронної звітності
Контрольний	внутрішній контроль і аудиторські докази	контрольна матриця; розподіл повноважень	докази; журнали змін	система управління ризиками, комплаєнсом

Продовження табл. 1

Консолідація й аналітика	узгодження та інсайти	регламенти консолідації	відхилення	бізнес-аналітика; модуль бізнес-правил
Комунікаційний	публікація та зворотний зв'язок	інтегрований звіт; ключові показники результативності; дашборди	розкриття інформації у звітності	портал звітності

Джерело: авторська розробка

Значення контуру даних і метаданих полягає у стандартизації довідників, термінів і правил якості, що забезпечує порівнюваність та простежуваність показників. У його межах критичними є узгоджені довідники (організаційна структура, контрагенти, продукти, активи), словник екологічних, соціальних та управлінських термінів, правила агрегування та віднесення показників до вимог ESRS/IFRS S1–S2. Управління даними передбачає призначення власників даних, відповідальних за якість, та затвердження політик якості: повнота, точність, своєчасність, узгодженість, відтворюваність. Саме цей контур забезпечує порівнюваність даних у часі та між бізнес-одинацями, що є передумовою виконання принципів прозорості та зіставності у звітності [3, 8].

Концепція подвійної суттєвості застосовується для узгодження оцінок ризиків і можливостей зі стратегічним управлінням та звітними показниками. Вимоги ESRS базуються на концепції подвійної суттєвості: підприємство має розкривати як фінансово суттєві ризики й можливості, так і суттєві впливи на довілля та суспільство [3]. У Моделі це реалізується через інтеграцію оцінок ризиків та можливостей у стратегічно-процесному контурі та відображення їх у каталозі ключових показників результативності і планах контролю. Підхід створює інституційний механізм узгодження між системою управління ризиками, управлінням показниками та звітністю, що відповідає сучасним уявленням про роль інтегрованого звітування у корпоративному управлінні [7, 11].

Функціональна логіка моделі розкривається через послідовність процедур формування показників та виконання контрольних дій. Функціонально Модель реалізує цикл «подія → дані → метадані → розрахунок → контроль → консолідація → розкриття». Для кожного ключового показника результативності формується «паспорт показника» (визначення, формула, одиниця виміру, періодичність,

власник, джерела, контрольні тести). Важливою є інтеграція фінансових і екологічних, соціальних та управлінських показників в єдиному каталозі, що зменшує ризик дублювання та суперечностей між різними пакетами звітності [9, 11].

Окремо акцентовано узгодження нормативних вимог із методиками розрахунку показників, цифровою реалізацією та формуванням доказової бази контролю. Нормативний контур транслюється у матрицю вимог (табл. 2), де для кожної норми визначаються методичні рішення, цифрова реалізація та докази контролю. Такий підхід узгоджується з вимогами до прозорості процесів і підготовки доказів для запевнення, закріпленими в ISSA 5000 [6], а також із сучасними дослідженнями щодо якості запевнень і суттєвості у інтегрованих звітах.

Контрольні процедури розглянуто як елемент контрольного середовища, що мінімізує ризик викривлень і забезпечує підготовку доказів для запевнення. Для зменшення ризику викривлень показників доцільно впроваджувати автоматизовані контрольні процедури на рівні даних (валідації діапазонів, логічні зв'язки, контроль повноти), процесні контрольні процедури (погодження, сегрегація повноважень), а також аналітичні процедури (тренди, виявлення аномалій). Вбудування контрольного контуру на ранніх етапах підготовки звітності знижує витрати на виправлення помилок та спрощує зовнішнє підтвердження інформації, що узгоджується з тенденціями до посилення вимог до якості звітів та розкриття суттєвості [6, 17, 18].

Інформаційна реалізація моделі у системі управління підприємством передбачає багаторівневу обробку даних та інтеграційні механізми. Для практичної імплементації Структурно-функціональної моделі інтегрованого обліку та звітності підприємства доцільно розділити рівні обробки: оперативний (система планування ресурсів підприємства/операційні системи), інтеграційний (інтеграційна шина/інтерфейс прикладного програмування, процеси витягання, перетворення та завантаження даних), аналітичний (сховище даних), основні дані (управління основними даними) та контур візуалізації/публікації (аналітичні інструменти, стандартизовані схеми електронної звітності, звітні шаблони). Цифровізація процесів звітування є чинником підвищення швидкості консолідації та якості контролю за умови чітких правил метаданих і відповідальності за дані [9]. Посилення використання стандартів та регуляторних вимог в ЄС підвищує потребу у формалізованому контролі даних і прозорості формування показників [8, 11]. При цьому перехід до інтегрованого підходу є не лише питанням компласнсу, а й засобом підвищення

управлінської корисності інформації, адже об'єднання ключові показники результативності та контрольних матриць створює основу для управління ризиками та ефективністю.

Таблиця 2 – Система ключових вимог у методичних рішеннях та контрольних процедурах

Джерело вимог	Ключова вимога	Методичне рішення	IT-реалізація (інформаційної системи управління підприємством)	Докази/контроль
Закон України про облік [1]	достовірність і повнота фінансової звітності	єдина облікова політика; регламенти	система планування ресурсів підприємства; контроль закриття	звірки; журнали операцій
CSRD [2]	розкриття сталого розвитку; запевнення	процес подвійної суттєвості	маршрутизація процесів збору даних	протоколи суттєвості; докази
ESRS [3]	Стандартизовани ESRS-розкриття	паспорт показника; методика розрахунку	каталог даних; бізнес-аналітика; шаблони	валідації; контрольні звіти
IFRS S1–S2 [4;5]	ризик й можливості сталого розвитку	зв'язок з фінансовими ефектами	сховище даних; сценарний модуль	пояснювальні розрахунки
ISSA 5000 [6]	доказовість і контроль якості	контрольна матриця; аудиторський слід	керування журналами подій; розподіл повноважень	тести контролю; вибірки
Рамкової концепції інтегрованої звітності [7]	фокус на створенні цінності	карта капіталів; причинно-наслідкові зв'язки	дашборди; ключові показники результативності; текстові пояснення	узгодження ключові показники результативності з цілями

Джерело: сформовано автором на підставі [1–6, 8, 11, 12]

На рис. 1 надано узагальнену структурно-функціональну модель інтегрованого обліку та звітності підприємства в межах інформаційної системи управління.

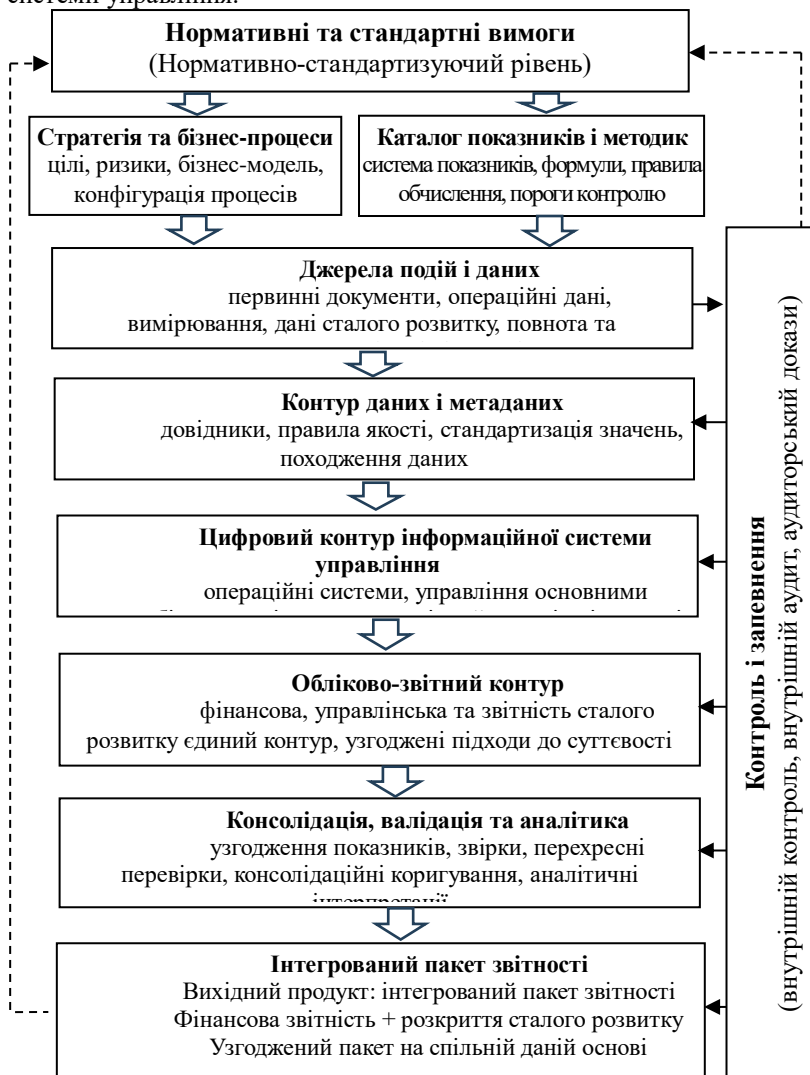

Рис. 1. Структурно-функціональна модель інтегрованого обліку та звітності підприємства, авторська розробка

Схема відображає послідовний перехід від нормативних і стандартних вимог до управлінського проектування показників, формування єдиного контуру даних і метаданих та цифрової реалізації процедур розрахунку й контролю. Наскрізний блок контролю й запевнення забезпечує доказовість, простежуваність і узгодженість фінансових і нефінансових показників звітності, а зворотний зв'язок використовується для уточнення політик, методик і параметрів вимірювання.

Висновки. Сформовано структурно-функціональну модель інтегрованого обліку та звітності, що поєднує нормативний, стратегічно-процесний, цифровий, обліково-звітний і контрольний контури та відтворює цикл «дані–контроль–звітність» у межах інформаційної системи управління підприємством. Обґрунтовано необхідність використання ключових показників результативності, формування показника та матриці контрольних процедур як ключових організаційно-методичних індикаторів Моделі.

Запропоновано систему ключових вимог у методичних рішеннях та контрольних процедурах, що дозволяє оцінювати готовність підприємства до імплементації ESRS/IFRS S1–S2 і формування доказової бази для запевнення відповідно до ISSA 5000. Подальші дослідження доцільно спрямувати на апробацію Моделі у галузевих кейсах та розроблення стандартизований формат електронної звітності для інтегрованої звітності.

Список джерел інформації / References

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999 № 996-XIV (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text>

Verkhovna Rada of Ukraine. (1999). Zakon Ukrainy «Pro bukhgalterskyi oblik ta finansovu zvitnist v Ukraini» vid 16.07.1999 № 996-XIV (zi zminamy) [Law of Ukraine “On Accounting and Financial Reporting in Ukraine” dated July 16, 1999 No. 996-XIV, as amended]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14#Text> [in Ukrainian].

2. European Parliament and Council of the European Union. (2022). Directive (EU) 2022/2464 of the European Parliament and of the Council of 14 December 2022 amending Regulation (EU) No. 537/2014, Directive 2004/109/EC, Directive 2006/43/EC and Directive 2013/34/EU, as regards corporate sustainability reporting (CSRD). Retrieved from <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2022/2464/oj>

3. European Commission. (2023). Commission Delegated Regulation (EU) 2023/2772 of 31 July 2023 supplementing Directive 2013/34/EU as regards sustainability reporting standards (ESRS). Retrieved from https://eur-lex.europa.eu/eli/reg_del/2023/2772/oj

4. IFRS Foundation. (2023). IFRS S1 General Requirements for Disclosure of

Sustainability-related Financial Information. Retrieved from <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards-issb/english/2023/issued/part-a/issb-2023-a-ifrs-s1-general-requirements-for-disclosure-of-sustainability-related-financial-information.pdf?bypass=on>

5. IFRS Foundation. (2023). IFRS S2 Climate-related Disclosures. Retrieved from <https://www.ifrs.org/content/dam/ifrs/publications/pdf-standards-issb/english/2023/issued/part-a/issb-2023-a-ifrs-s2-climate-related-disclosures.pdf?bypass=on>

6. International Auditing and Assurance Standards Board (IAASB). (2024). International Standard on Sustainability Assurance 5000 (ISSA 5000): General Requirements for Sustainability Assurance Engagements. Retrieved from <https://ifacweb.blob.core.windows.net/publicfiles/2025-01/IAASB-International-Standard-on-Sustainability-Assurance-ISSA-5000.pdf>

7. IFRS Foundation. (2021). International <IR> Framework. Retrieved from <https://www.ifrs.org/issued-standards/integrated-reporting/framework/>

8. Hummel, K., Jobst, D. (2024). An Overview of Corporate Sustainability Reporting Legislation in the European Union. *Accounting in Europe*, 21(3), 320–355. <https://doi.org/10.1080/17449480.2024.2312145>

9. Pizzi, S., Mastroleo, G., Venturelli, A., Caputo, F. (2024). The digitalization of sustainability reporting processes: A conceptual framework. *Business Strategy and the Environment*, 33(2), 1040–1050. <https://doi.org/10.1002/bse.354>

10. Farkas, M., Matolay, R. (2024). Designing the CSRD System: Insights from Management Systems to Advance a Strategic Approach. *Journal of Decision Systems*, 33(1), 200–209. <https://doi.org/10.1080/12460125.2024.2354614>

11. Fornasari, T., Traversi, G. (2024). The Impact of CSRD and ESRS on Sustainability Reporting: A New Era. *Symphonya. Emerging Issues in Management*, (1), 117–133. <https://doi.org/10.4468/2024.1.07fornasari.traversi>

12. Ozeran, A., Korshykova, R. (2024). Disclosure of environmental issues in compliance with ESRS in non-financial statements of state-owned enterprises of Ukraine. *Finance of Ukraine*, (9), 113–128. <https://doi.org/10.33763/finukr2024.09.113>

13. Serpeninova, Y., Makarenko, I. (2022). Problems and Prospects of the Development of Integrated Reporting: Implementation of Sustainable Development. *Journal of Innovations and Sustainability*, 6(3), article 05. <https://doi.org/10.51599/is.2022.06.03.05>

14. Голов С.Ф. Облік і звітність: на шляху до ЄС та НАТО. *Облік і фінанси*. 2023. № 2(100). С. 16–22. URL: [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2\(100\)-16-22](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2(100)-16-22)

Holov, S.F. (2023). Oblik i zvitnist: na shliakhu do YeS ta NATO [Accounting and reporting: on the way to the EU and NATO]. *Oblik i finansy – Accounting and Finance*, 2(100), 16–22. [https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2\(100\)-16-22](https://doi.org/10.33146/2307-9878-2023-2(100)-16-22) [in Ukrainian].

15. Безверхий К.В. Імплементация европейских стандартов отчетности сталоного розвитку (ESRS): суть, структура та особливості. *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право*. 2024. № 2(133). С. 134–150. URL:

[https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)08](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)08)

Bezverkhyi, K.V. (2024). Implementatsiia yevropeiskykh standartiv zvitnosti staloho rozvytku (ESRS): sut, struktura ta osoblyvosti [Implementation of European Sustainability Reporting Standards (ESRS): essence, structure and features]. *Zovnishnia torhivlia: ekonomika, finansy, pravo – Foreign Trade: Economics, Finance, Law*, 2(133), 134–150. [https://doi.org/10.31617/3.2024\(133\)08](https://doi.org/10.31617/3.2024(133)08) [in Ukrainian].

16. Oliinyk, Y., Kucheriava, M., Zinchenko, A., Titarenko, I. (2021). Empirical Analysis of State-owned Enterprises' Non-Financial Reporting: The Case of Ukraine. In *Economic and Social Development: 65th International Scientific Conference on Economic and Social Development – ERAZ 2021 Conference Proceedings* (pp. 119–133). <https://doi.org/10.31410/ERAZ.2021.119>

Ляпун Олександр Миколайович, аспірант кафедри обліку, аудиту та оподаткування, Державний біотехнологічний університет, м. Харків; ORCID: 0009-0007-5933-6923

Liapun Alexander, Postgraduate Student of the Department of Accounting, Auditing and Taxation, State Biotechnological University, Kharkiv; ORCID: 0009-0007-5933-6923

Отримано: 10.04.2026. Прийнято: 21.04.2026. Опубліковано: 20.05.2026.